

Na škody způsobené vozidly, jež lze používat i jako stroje, se vztahuje povinné pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel pouze tehdy, pokud jsou používána především jako dopravní prostředek

Skutečnost, zda vozidlo v okamžiku vzniku nehody stálo nebo zda byl jeho motor v chodu či nikoli, sama o sobě nevyklučuje, že k použití tohoto vozidla v tomto okamžiku mohlo dojít v rámci jeho funkce dopravního prostředku

Paní Maria Alves byla usmrcena v březnu 2006 v důsledku nehody, k níž došlo v zemědělském podniku, v němž pracovala. M. Alves srazil traktor, který stál na polní cestě zemědělského podniku a jehož motor byl v chodu za účelem pohonu čerpadla pro postřik herbicidem. Tento traktor byl stržen sesuvem půdy, který byl zapříčiněn zejména jeho vahou, vibracemi jeho motoru, čerpadla herbicidního postřikovače a silným deštěm. Vdovec po M. Alves podal žalobu, jíž se domáhá, aby byla uložena buď společně a nerozdílně majitelům zemědělského podniku a majitelům traktoru, nebo pojišťovně CA Seguros, s níž majitel tohoto vozidla uzavřel pojistnou smlouvu pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu tohoto uvedeného vozidla, pro případ, že tato společnost bude povinna krýt takovou škodnou událost, povinnost nahradit nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku nehody.

V první směrnici o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel¹ se stanoví, že občanskoprávní odpovědnost z provozu vozidel, která mají obvyklé stanoviště na území členských států, musí být kryta pojištěním.

Tribunal da Relação de Guimarães (odvolací soud v Guimarães, Portugalsko) uvádí, že Soudní dvůr ve věci týkající se couvání zemědělského traktoru² konstatoval, že pojem „provoz vozidla“ se vztahuje na jakékoli použití vozidla, které odpovídá jeho obvyklé funkci. Podle portugalského soudu okolnosti v uvedené věci umožňovaly mít za to, že obvyklou funkcí vozidla byl jeho pohyb. Soudní dvůr se nicméně podle portugalského soudu zatím nevyslovil k otázce, zda se pojem „provoz vozidel“ vztahuje rovněž na použití vozidla jako stroje pro získání hnací síly, jež nevyžaduje jeho pohyb. Tribunal da Relação de Guimarães se tedy táže, zda lze jak s ohledem na cíl ochrany obětí, který je sledování unijní právní úpravou v oblasti povinného pojištění, tak na potřebu zaručit jednotné používání unijního práva, ospravedlnit, aby byla z oblasti působnosti pojmu „provoz vozidel“ vyloučena situace zastaveného vozidla, které je používáno v rámci své

¹ Směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. dubna 1972 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. 1972, L 103, s. 1, Zvl. vyd. 06/01, s. 10, „první směrnice“). (1) Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. 2009, L 263, s. 11), byla zrušena první směrnici. Nicméně vzhledem k datu skutkových okolností věci v původním řízení se na uvedenou věc použije první směrnice.

² Rozsudek ze dne 4. září 2014, Vnuk (C-162/13; viz TZ č. 117/14). Soudní dvůr musí v jiné jím projednávané věci dále upřesnit pojem „provoz vozidel“ v souvislosti s nehodou, k níž došlo ve vojenském prostoru a účastnilo se jí vojenské vozidlo. (věc Núñez Torreiro, C-334/16).

obvyklé funkce stroje k získávání hnací síly pro jinou práci, pokud může být takové používání příčinou závažných či dokonce smrtelných nehod³.

Soudní dvůr v rozsudku z dnešního dne konstatoval, že se pojem „provoz vozidel“ ve smyslu směrnice nevztahuje na situaci, v níž se účastnil nehody zemědělský traktor, jehož hlavní funkcí v okamžiku vzniku této nehody nebylo sloužit jako dopravní prostředek, ale byl používán jako stroj pro získávání hnací síly nezbytné k pohonu čerpadla herbicidního postřikovače.

Soudní dvůr nejprve uvedl, že otázka položená portugalským soudem vychází z předpokladu, podle kterého je předmětem pojistné smlouvy uzavřené majitelem traktoru pouze krytí občanskoprávní odpovědnosti v souvislosti s provozem uvedeného traktoru. Za těchto podmínek se Soudní dvůr zabýval tím, zda lze situaci, která vedla k úmrtí M. Alves, kvalifikovat jako nehodu v souvislosti s provozem traktoru ve smyslu směrnice.

Soudní dvůr dále uvedl, že pojem „provoz vozidel“ nemůže záviset na posouzení jednotlivých členských států, ale je autonomním pojmem, který musí být vykládán jednotně.

Soudní dvůr zdůraznil, že **rozsah pojmu „provoz vozidel“ ve smyslu směrnice nezávisí na charakteristikách pozemku, na kterém je motorové vozidlo používáno, a že se tento pojem vztahuje na jakékoli používání vozidla jakožto dopravního prostředku.** V tomto ohledu skutečnost, že traktor v okamžiku vzniku nehody stál, sama o sobě nevylučuje, že k použití tohoto vozidla v tomto okamžiku mohlo dojít v rámci jeho funkce dopravního prostředku, a tudíž že spadalo pod pojem „provoz vozidel“ ve smyslu směrnice. Soudní dvůr k tomu dodal, že v tomto ohledu není dále rozhodující, zda byl motor uvedeného vozidla v okamžiku nehody v chodu či nikoli. Soudní dvůr nicméně zdůraznil, že **v případě vozidel, která mohou být kromě obvyklého použití jako dopravní prostředky používána za určitých okolností jako stroje, je třeba určit, zda v okamžiku vzniku nehody, které se takové vozidlo účastnilo, bylo toto vozidlo používáno především jako dopravní prostředek, a v takovém případě by toto použití mohlo spadat pod pojem „provoz vozidel“ ve smyslu směrnice, nebo zda bylo používáno jako stroj, takže v takovém případě dotčené použití nemůže spadat pod tentýž pojem.** Soudní dvůr dospěl k závěru, že **za okolností této věci se jeví, že použití traktoru souvisí především s jeho funkcí stroje, a sice stroje pro získávání hnací síly nezbytné pro pohon čerpadla herbicidního postřikovače, jímž byl vybaven za účelem provádění postřiku vinné révy tímto herbicidem v zemědělském podniku, a nikoli dopravního prostředku. Toto použití tudíž nespadá pod pojem „provoz vozidel“ ve smyslu směrnice.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106

³ Vyjádření v této věci předložily vlády portugalská, estonská, irská, španělská, lotyšská, jakož i vláda Spojeného království.